

Wymagania edukacyjne z przyrody w kl. IV

Dział /tematyka	Poziom wymagań				
	ocena dopuszczająca (1)	ocena dostateczna (1+2)	ocena dobra (1+2+3)	ocena bardzo dobra (1+2+3+4)	ocena celująca (1+2+3+4+5)
I Dział: Poznajemy warsztat przyrodnika					
Poznajemy składniki przyrody	- odróżnia elementy przyrody żywej i nieożywionej - wymienia elementy przyrody żywej i nieożywionej	-wskazuje miejsce życia organizmów żywych (woda, powietrze , skorupa ziemska)	- charakteryzuje czynniki warunkujące życie na Ziemi,	- porównuje zmiany zachodzące w przyrodzie żywej i nieożywionej	- wyjaśnia dlaczego wymienione elementy przyrody stanowiła przyrodę żywą i nieżywą.
Co to znaczy by dobrym przyrodnikiem?	- wymienia cechy dobrego przyrodnika (5) -wskazuje jakie elementy przyrody można obserwować wymienia zmysły umożliwiające poznawanie otaczającego świata podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom -wymienia źródła wiedzy przyrodniczej	- uzasadnia konieczność przestrzegania zasad dobrej obserwacji wymienia wspólne cechy obserwowanych obiektów, - opisuje obserwowany obiekt, - wyszukuje informacji przyrodniczych w literaturze, Internecie -wymienia źródła informacji o przyrodzie	-zakłada i prowadzi dziennik obserwacji przyrody -omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń -wyjaśnia, czym jest obserwacja	-omawia etapy doświadczenia wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze -na podstawie obserwacji dokonuje porównań obiektów, - wyciąga wnioski na podstawie obserwacji - uzasadnia, iż obserwacja jest podstawowym źródłem wiedzy o przyrodzie,	-wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem
Przyrządy i pomoce ułatwiające prowadzenie	-wymienia przyrządy stosowane w badaniach przyrodniczych (mikroskop,	- różnicuje elementy przyrody wg wielkości (od makroskopijnych do dużych	- dokonuje obserwacji mikroskopowych - wykonuje schematyczny	-opisuje inne przyrządy służące obserwacji przyrody - posługuje się skalą i	-wymienia nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji

obserwacji	luneta, lupa, lornetka) oraz do obserwacji pogody	lub odległych) -dobiera przyrząd do nadanego obiektu	rysunek spod mikroskopu	powiększeniem - rozróżnia elementy mikroskopu (optyczne i mechaniczne)	(odległych obiektów, głębin)
Określamy kierunki świata.	-nazywa i wskazuje kierunki główne i pośrednie(na rózy wiatrów) -wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu	- wyjaśnia co to jest widnokrąg,	- porównuje dokładność metod wyznaczania kierunków świata	- wyznacza kierunki różnymi sposobami (również nocą)	-podaje historię odkrycia kompasu
Co pokazujemy na planach?	-odszukuje na planie lub mapie wskazany obiekt - rysuje proste przedmioty w odpowiedniej skali	- zna rodzaje skali -odczytuje podstawowe symbole planu -odczytuje skalę	- wyjaśnia na czym polega orientowanie planu - odczytuje obiekty przedstawione na planie wykorzystując znaki topograficzne	zorientuje plan bez pomocy przyrządów - przelicza skale -zorientuje plan za pomocą kompasu	-dobiera skalę liczbową i liniową -korzysta z indeksu ulic i je odszukuje
Jak czytamy mapy?	-odczytuje podstawowe symbole mapy - odczytuje obiekty przedstawione na mapie wykorzystując znaki	- rozróżnia plan i mapę -odczytuje skalę	-porównuje liczbę szczegółów na różnych mapach - porównuje dokładność informacji planu i mapy	- wymienia co najmniej 3 rodzaje map i je rozróżnia	-wskazuje związek szczegółowości mapy z jej skalą

Dział 2. Poznajemy pogodę i inne zjawiska przyrodnicze

Otoczają nas substancje.	- wymienia stany skupienia, w jakich występują substancje wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów	- wskazuje w najbliższym otoczeniu dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych	porównuje ciała stałe z cieciami pod względem jednej właściwości (kształt)	-wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej - podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i ciecz oraz gazów	wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość
Poznajemy stany skupienia wody	-wymienia stany skupienia wody w przyrodzie -podaje przykłady	-przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru	- wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie, parowanie i skraplanie	- formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń-	-opisuje obieg wody w przyrodzie

	występowania wody w różnych stanach skupienia - odczytuje wskazania termometru	-wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania			
Jak zmienia się przyroda w ciągu roku.?	- opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie podczas 4 pór roku, - wyjaśnia dlaczego lato jest okresem pełni rozwoju	- wymienia daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku, - wyjaśnia przyczyny odlotu ptaków i snu zimowego	-wyjaśnia wpływ zmian pór roku na warunki życia organizmów, - wymienia sposoby roślin i zwierząt na przeżycie w trudnych warunkach klimatycznych	-charakteryzuje trasę wędrówki słońca podczas roku - wyjaśnia pojęcia: wschód, zachód, górowanie Słońca, równonoc, przesilenie letnie i zimowe	- zaplanuje działanie, które ułatwi zwierzętom przetrwanie zimy,
Poznajemy składniki pogody	-nazywa rodzaje opadów - wyjaśnia pojęcie pogody - wymienia składniki pogody i przyrządy do ich mierzenia - rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów - potrafi zachować się podczas burzy	- podaje, z czego mogą być zbudowane chmury - wyjaśnia, jak się tworzy nazwę wiatru -posługuje się termometrem do mierzenia temperatury	wyjaśnia jak powstaje deszcz -wyjaśnia jak powstają wiatry -charakteryzuje rodzaje wiatrów	- wyjaśnia pojęcie ciśnienia powietrza -porównuje sposób powstawania śniegu i gradu	-posługuje się skalą Beuforta
Obserwujemy pogodę	- prowadzi dziennik obserwacji pogody (tydzień) - opisuje pogodę w swym rejonie - nazywa przyrządy służące do pomiaru składników pogody	-określa niż i wyż oraz kierunek wiatru - określa siłę i kierunek wiatru posługując się wiatromierzem - odczytuje znaki z mapy pogody	- sporządza mapę pogody - odczytuje temperaturę dodatnią i ujemną oraz zmiany temperatur,	- odczytuje ciśnienie	- konstruuje deszczomierz i dokonuje pomiaru opadów
Dział 3. Poznajemy świat organizmów					
Poznajemy budowę organizmów.	-wyjaśnia pojęcie organizmu żywego, komórki, tkanki,	-klasyfikuje organizmy na jedno i wielokomórkowe	- wyjaśnia dlaczego organizm może mieć różne komórki	-kojarzy kształty i funkcje komórek	-wskazuje części roślin służące do rozmnażania

	<p>narządu</p> <ul style="list-style-type: none"> -podaje przykłady organizmów jedno i wielokomórkowych, narządów i układów -wymienia elementy komórki roślinnej i zwierzęcej 	<ul style="list-style-type: none"> -obserwuje i rysuje komórki pod mikroskopem - przedstawia komplikację budowy od komórki do organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy organizmami jedno i wielokomórkowymi. -uzasadnia dlaczego komórki mają różny kształt i wielkość 	-nazywa wskazane narządy	bezpłciowego i płciowego
Poznajemy czynności życiowe organizmów.	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia cechy organizmów żywych (5) -wymienia różne sposoby poruszania się zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia konieczność rozmnażania dla ciągłości przyrody -wyjaśnia na czym polega samo i cudzożywność 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia sposoby rozmnażania się istot żywych -porównuje sposób poruszania się organizmów żywych 	wyjaśnia proces produkowania pokarmu przez rośliny (fotosynteza) oraz cel wymiany gazowej u roślin i zwierząt	uzasadnia, że rośliny mają zdolność ruchu
Organizmy różnią się sposobem odżywiania	<p>wyjaśnia pojęcia: organizm samożywny, organizm cudzożywny</p> <ul style="list-style-type: none"> -określa, czy podany organizm jest samożywny, czy cudzożywny -podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia cechy roślinożerców i drapieżników -podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi -wymienia przedstawicieli pasożytów -dzieli organizmy cudzożywne ze względu na rodzaj pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> -wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożywne -dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców - wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność 	- tłumaczy na czym polega fotosynteza	Wykonuje port folio organizmów o danym sposobie odżywiania
W jaki sposób organizmy zależą wzajemnie od siebie?	<ul style="list-style-type: none"> - układa prosty łańcuch pokarmowy -podaje funkcję organizmu w tym łańcuchu -wymienia i nazywa ogniwa łańcucha pokarmowego i ich rolę 	<p>uzasadnia kolejność organizmów w łańcuchu pokarmowym</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia rolę drobnoustrojów w łańcuchu pokarmowym 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przykłady przystosowań ofiar i drapieżników 	- wyjaśnia co nazywamy łańcuchem pokarmowym	-podaje przykłady innych zależności niż pokarmowe (znaczenie zwierząt w zapylaniu i rozprzestrzeleniu się roślin)
Obserwujemy rośliny i zwierzęta wokół nas	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rośliny i zwierzęta hodowane przez człowieka w domu - wymienia zasady hodowli zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> -określa warunki niezbędne do hodowli chomika i rybek - wyjaśnia poruszanie się roślin - rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe 	<ul style="list-style-type: none"> - określa jakie obserwacje można przeprowadzić podczas hodowli - wymienia sposoby rozmnażania się roślin, 	-wykonuje zielnik	-uprawia hodowlę rzeżuchy lub fasoli oraz opisuje jej przebieg

Dział 4. Odkrywamy tajemnice ciała człowieka

Poznajemy składniki pokarmu	-dzieli pokarm na pochodzenia roślinnego i zwierzęcego -podaje główne składniki pokarmowe(białka, tłuszcze, cukry, witaminy , sole mineralne) -podaje przykłady pokarmów bogatych w te składniki	-wyjaśnia rolę białek, cukrów i tłuszczów, wody, soli mineralnych i witamin -wyjaśnia dlaczego spożywanie zbyt dużej ilości cukru jest szkodliwe	-dzieli pokarmy wg określonych kryteriów wyjaśnia w jakim celu się odżywiamy	-wyjaśnia dlaczego pokarmy bogate w witaminy należy spożywać na surowo	- wymienia rodzaje Witami (co najmniej 4) i podaje ich rolę
Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu?	- nazywa narządy składające się na układ pokarmowy i wskazuje je na modelu i sobie -określa rolę poszczególnych części układu pokarmowego	-wyjaśnia dlaczego ważne jest odpowiedni długie żucie pokarmu -wskazuje miejsca w którym pokarm jest trawiony wymienia podstawowe zasady żywienia (4)	-wyjaśnia dlaczego należy spożywać produkty świeżo przygotowane -wymienia objawy zatrucia -wyjaśnia na czym polegają zdrowe zakupy -zaplanuje jadłospis dla czwartoklasisty na jeden dzień	objaśnia co dzieje się z pokarmem po zakończeniu trawienia - wskazuje różnice między mechanicznym a chemicznym trawieniem pokarmu -opisuje procesy zachodzące w jamie ustnej -wyjaśnia jaką rolę pełnią enzymy -wyjaśnia, iż nadmiar i niedobór poszczególnych składników może być dla organizmu szkodliwy	opisuje rolę narządów wspomagających trawienie wymienia czynniki, które mogą szkodliwie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki
Jaką rolę odgrywa układ krwionośny?	-podaje zadania układu krwionośnego - wymienia elementy układu krwionośnego	-wskazywanie na planszy narządy budujące układ krwionośny - przedstawia budowę serca -określa zasady higieny układu krwionośnego	- podaje skład krwi - rozróżnia tętnice i żyłę -charakteryzuje choroby związane z sercem	- dokonuje pomiar tętna własnego oraz tętna kolegi	charakteryzuje rolę poszczególnych składników krwi
W jaki sposób oddychamy?	-opisuje drogę powietrza w układzie oddechowym wymienia odcinki układu	-dokonuje pomiaru obwodu klatki piersiowej podczas wdechu i wydechu.	analizuje mechanizm wdechu i wydechu - rozróżnia proces wymiany	-wyjaśnia cel wymiany gazowej -określa rolę krwi podczas	

	oddechowego i podaje ich podstawowe funkcje	-wyjaśnia dlaczego powietrze należy wdychać nosem	gazowej od oddychania wewnątrzkomórkowego	wymiany gazowej -wyjaśnia, iż energia zez składników pokarmowych może by wykorzystana tylko dzięki oddychaniu	
Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch?	-wymienia elementy układu ruchu wskazuje główne elementy szkieletu,(szkielet kończyn i obręczy, kręgosłup, klatka piersiowa, czaszka) -określa rolę szkieletu (rusztowanie, ochrona, krwiotwórcza)	-wymienia części bierne i czynne układu ruchu. - określa rolę układu mięśniowego i stawów w ruchu - dzieli kości na długie, płaskie i wielokształtne	-podaje przykłady mięśni -wymienia typy połączeń kości i podaje ich przykłady (szwy, stawy i chrząstkozrosty)	-wymienia rodzaje stawów i podaje ich przykłady(kulisty i zawiasowy)	wyjaśnia na czym polega zależna i niezależna praca mięśni człowieka -dzieli i podaje przykłady mięśni pracujących zależnie i niezależnie od woli człowieka
Jak organizm odbiera informacje z otoczenia?	-określa rolę układu nerwowego w kontrolowaniu wszystkich czynności organizmu. -wymienia narządy tworzące układ nerwowy	-dzieli układ nerwowy na centralny i obwodowy – podaje jego elementy	-podaje przykłady narządów działających zależnie i niezależnie od naszej woli	-wyjaśnia w jaki sposób można usprawnić pracę układu nerwowego	-zaplanuje ćwiczenia usprawniające pracę mózgu.
Poznajemy narządy zmysłów wzorku i słuchu.	- omawia znaczenie zmysłów w życiu człowieka -określa narządy zmysłów - omawia zasady higieny uszu i oczu	wymienia elementy stanowiące aparat ochronny oka -omawia funkcje elementów budowy oka rozpoznaje na ilustracji elementy budowy oka i ucha - wymienia choroby oczu	- omawia funkcje elementów budowy oka -wymienia funkcje poszczególnych odcinków ucha - wyjaśnia mechanizm odbierania i rozpoznawania dźwięków	- definiuje hałas jako czynnik powodujący głuchotę	- podaje przyczyny i objawy zapalenia spojówek, zaćmy oraz jaskry
Jak jest zbudowany układ rozrodczy?	wymienia części układu rozrodczego męskiego i żeńskiego -zna zasady higieny narządów rozrodczych -pokazuje na schemacie położenie narządów rozrodczych męskich i	-wyróżnia zewnętrzne i wewnętrzne narządy rozrodcze -nazywa komórkę rozrodczą męską i żeńską -wyjaśnia co to są komórki rozrodcze	-określa co to jest ciąża i jak długo trwa -wyjaśnia co to jest zapłodnienie -wyjaśnia wpływ trybu życia kobiety na przebieg ciąży	-wyjaśnia dlaczego zapłodnienie to początek nowego życia rysuje komórki rozrodcze męskie i żeńskie	

	żeńskich -określa funkcje poszczególnych narządów rozdrczych				
Dojrzewanie to czas wielkich zmian	wymienia zmiany zachodzące podczas dojrzewania u chłopców i dziewcząt także w psychice -wymienia podstawowe zasady higieny w okresie dojrzewania -podaje przykłady trudności mogących pojawić się w okresie dojrzewania	-zna zasady odpoczynku -wie jakie obowiązki może spełniać osoba w jego wieku -wskazuje pozytywny aspekt kontaktów z rówieśnikami	-wyjaśnia dlaczego jedni dojrzewają wcześniej wyjaśnia co to jest dojrzałość fizyczna, psychiczna i społeczna -wymienia niebezpieczeństwa związane z nieodpowiednim towarzystwem	-wyjaśnia dlaczego nie należy oglądać brutalnych filmów i gier komputerowych wymienia zmiany w zainteresowaniach związane z dojrzewaniem	-wyjaśnia co to znaczy odpowiedzialność za siebie i innych

Dział 5. Odkrywamy tajemnice zdrowia

Na czym polega zdrowy styl życia?	wymieni co najmniej 5 zasad zdrowego stylu życia zaprezentuje prawidłową postawę podczas pracy i wypoczynku	poda na czym polega wypoczynek czynny i bierny -zaplanuje rozkład dnia	-wyjaśni dlaczego trzeba ćwiczyć podczas zajęć wychowania fizycznego -wyjaśni dlaczego należy stworzyć należyte warunki pracy i wypoczynku	-wymieni skutki nadmiernego obciążenia jednej kończyny - wymieni znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia	
Poznajemy choroby zakaźne i pasożytnicze	-wymienia przykłady chorób zakaźnych i ich objawy -wymienia drogi szerzenia się chorób zakaźnych wymienia 5 przykładów chorób zakaźnych -podaje sposoby uniknięcia zakażeń	-wyjaśnia pojęcia: wirus, bakteria, choroba zakaźna, zarazek -charakteryzuje objawy: grypy, anginy, świnki, ospy i różyczki	-podaje przykłady chorób będących konsekwencją braku higieny -podaje pasożyty zewnętrzne i wewnętrzne oraz choroby przez niewywołanie	-wymieni czynniki sprzyjające zakażeniu wyjaśnia dlaczego nie należy lekceważyć grypy -dzieli i podaje choroby wywołane przez bakterie i wirusy -wyjaśnia konieczność całkowitego wyleczenia choroby	-wymienia czynniki kształtujące odporność
Jak uniknąć niebezpiecznych	-wymienia zasady bezpiecznych zabaw	-nazywa rodzaje urazów, zakłada opatrunek	- opatruje drobną ranę - usztywnia kończynę	-wyjaśnia dlaczego należy unieruchomić kończynę przy	

sytuacji w naszym otoczeniu?	ruchowych	-określa kogo należy zawiadomić podczas wypadku		podejrzeniu złamania lub zwichnięcia	
Uzależnienia i ich skutki	-podaje przykłady używek -zna społeczne skutki alkoholizmu	-wyjaśni wpływ używek na funkcjonowanie organizmu	-przygotuje dane dotyczące skutków używek	-wykona plakat ostrzegający przed używkami	
Dział 6. Poznajemy krajobraz najbliższej okolicy					
Co to jest krajobraz?	- podaje przykład krajobrazów naturalnych oraz częściowo i całkowicie przekształconych przez człowieka -podaje w jaki sposób człowiek przekształca krajobraz -wskazuje elementy krajobrazu naturalnego i przekształconego przez człowieka	-wymienia czynniki rzeźbiące krajobraz, wyjaśnia pojęcie krajobraz -wyjaśnia w jaki sposób woda niszczy skały - porównuje różne typy krajobrazu zalicza krajobraz do danego typu	charakteryzuje wpływ sił zewnętrznych na zmiany w krajobrazie -wyjaśnia pojęcie wietrzenie skał -wyjaśnia wpływ wiatru na krajobraz	opisuje zmiany w wyglądzie góry spowodowane wodami opadowymi -charakteryzuje działanie sił zewnętrznych jako rzeźbiarza terenu	-rozdziela wietrzenie chemiczne i fizyczne
Poznajemy formy terenu	wymienia typy ukształtowania powierzchni -odróżnia krajobraz nizinny od wyżynnego oraz pagórkowaty od górzystego, kotlinę od doliny -nazywa formy terenu występujące w najbliższej okolicy	-określa formy terenu powstałe na skutek działalności człowieka	-wyjaśnia pojęcie kotlina, dolina - odróżnia pagórek od góry	klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości	
Wody słodkie i wody słone	- wymienia rodzaje wód	-podaje przykłady najbliższych : mórz, jezior i rzek	-na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących	- wyjaśnia różnicę pomiędzy lądolodem a lodowcem	
Obszary i obiekty	- podaje przykładów	-zna zasady zachowania się	-nazywa i wskazuje najbliższy	-uzasadnia, iż ochrona	opracuje folder najbliższego

chronione	polskich form ochrony przyrody	na obszarach chronionych	park narodowy, rezerwat oraz park krajobrazowy	przyrody to zachowanie rzadkich roślin i zwierząt	parku narodowego.
Dział 7. Odkrywamy tajemnice życia w wodzie i na lądzie					
Poznajemy warunki życia w wodzie	omawia warunki życia w wodzie -wskazuje przystosowania ryb do życia w wodzie -charakteryzuje warunki życia w środowisku wodnym	-porównuje zachowanie się przedmiotów w powietrzu i w wodzie -wyjaśnia w jaki sposób oddychają zwierzęta w wodzie -wymienia cechy	charakterystyczne trzech grup organizmów żywych żyjących w wodzie	-wyjaśnia przystosowania roślin do życia w wodzie -wyjaśnia dlaczego organizmy żywe mogą przetrwać zimę przy dnie zbiornika	wyjaśnia związek między głębokością zbiornika a ilością organizmów żywych
Poznajemy rzekę	-wymienia główne elementy rzeki -wyjaśnia różnice pomiędzy wodami stojącymi i płynącymi	-określa warunki panujące w biegu rzeki górnym środkowym i dolnym	-nazywa organizmy żyjące w poszczególnych biegach rzeki	-wyjaśnia konieczności specjalnych przystosowań organizmów do życia w górnym biegu rzeki	
Poznajemy warunki życia w jeziorze	- opisuje stref jeziora i warunki tam występujące - podaje przykłady roślin i zwierząt z poszczególnych stref	- wymienia czynniki wpływające na życie w jeziorze	- scharakteryzuje po jednym zwierzęciu żyjącym w strefie przybrzeżnej, otwartej i głębi	- uzasadni wpływ stref jeziora na wygląd roślin i zwierząt	
Warunki życia na lądzie	-wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie	- wyjaśnia, iż warunki życia na lądzie są bardziej złożone niż w wodzie -charakteryzuje warunki panujące w wysokich górach i na pustyni	-wyjaśnia znaczenie podstawowych czynników warunkujących życie organizmów na lądzie	-wyjaśnia dlaczego w ubogich w rośliny warunkach żyje mało zwierząt	- wyjaśnia dlaczego przyroda na lądzie jest bardziej urozmaicona niż w wodzie
Poznajemy budowę lasu i panujące w nim warunki	-wyróżnia piętra roślinności w lesie i podaje ich mieszkańców	-poprawnie zachowuje się w lesie	uzasadnia celowość ochrony lasów	-udowadnia, iż las to jedno z największych bogactw naturalnych na Ziemi	- przygotowuje kampanię o oszczędzaniu papieru
Życie na łące	podaje warunki na łące i po	-wyjaśnia czym się różni łąka	-wyjaśnia rolę glebowych	-uzasadnia zakaz wypalania	

	4 rośliny i zwierzęta tu żyjące określa gospodarcze znaczenie łąki	od pastwiska -opisuje zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku	organizmów żyjących na łące -przyporządkowuje rośliny do charakterystycznych barw łąki	łąk	
Życie na polu	-odróżnia podstawowe zboża i inne rośliny (warzywa, okopowe) -podaje po 3 przykłady chwastów i zwierząt polnych – również szkodników	-podaje przykłady wykorzystania zbóż i roślin okopowych	-uzasadnia dlaczego człowiek uprawia ziemię wyjaśnia pojęcie chwast	-wyjaśnia dlaczego pole jest przykładem krajobrazu przekształconego przez człowieka	